

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 158 van 29 april 2011 over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de minimale voorschriften inzake veiligheid van elektrische installaties op arbeidsplaatsen (D151).

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief d.d. 18 juni 2010 heeft Mevrouw de Minister van Werk het Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de minimale voorschriften inzake veiligheid van elektrische installaties op arbeidsplaatsen voor advies overgemaakt aan de Voorzitter van de Hoge Raad PBW.

De krachtlijnen van dit ontwerp van koninklijk besluit (OKB) zijn als volgt:

- Het koninklijk besluit is zowel van toepassing op de oude als de nieuwe elektrische installaties.
- Voor elke elektrische installatie is de werkgever er toe gehouden een risicoanalyse uit te voeren en preventiemaatregelen te treffen ter bescherming van de werknemers.
- De uitvoering van elke elektrische installatiemoet minstens voldoen aan de bepalingen van het AREI. Voor oude installaties kan hiervan afgeweken worden, maar ze moeten beantwoorden aan bijlage I.
- De controle van nieuwe elektrische installaties gebeurt a.d.h.v. een gelijkvormigheidsonderzoek. Oude elektrische installaties maken het voorwerp uit van een eerste controle die ten laatste 1 januari 2014 dient te worden uitgevoerd.
- Voor oude elektrische installaties wordt een overgangsbepaling ingevoerd. Deze installaties dienen uiterlijk op 1 januari 2014 te voldoen aan de afdelingen II en III van het besluit. De werkgever kan deze datum met 2 jaar overschrijden, onder de voorwaarden vastgesteld in het koninklijk besluit.

Op 25 juni 2010 heeft het Uitvoerend Bureau van de Hoge Raad kennis genomen van dit ontwerp van koninklijk besluit en heeft besloten een commissie ad hoc op te richten.

De commissie ad hoc is samengekomen op 16 september en 20 december 2010. Op 23 februari 2011 werd een redactiecomité gehouden.

Het Uitvoerend Bureau heeft op 29 april 2011 beslist het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen aan de plenaire vergadering van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk op 29 april 2011.

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD PBW TIJDENS DE VERGADERING VAN 29 april 2011.

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk brengt een unaniem gunstig advies over het ontwerp uit, mits rekening wordt gehouden met zijn volgende opmerkingen.

Met unanimitieit onder de volgende beperkende voorwaarden:

A. Wat de algemene principes betreft

De Hoge Raad vindt het positief dat als uitgangspunt de risicoanalyse is genomen. Dit is in lijn met andere recente uitvoeringsbesluiten van de welzijnswet. De risicoanalyse en de uitvoering van de maatregelen uit deze analyse zullen als gevolg hebben dat ook deze oude elektrische installaties op termijn een gelijkwaardig veiligheidsniveau bekomen als AREI-installaties los van de risicobeoordeling die al sedert 1975 in art. 54quater 2 van het ARAB en sedert 1 januari 1993 als art. 28bis van het ARAB waren opgenomen.

De Hoge Raad vindt het positief dat deze risicoanalyse tevens van toepassing is op alle elektrische installaties en dus niet enkel op oude elektrische installaties die niet onder het AREI vielen. Er zijn immers bepalingen (zoals vb. aantal scheidingsschakelaren) die niet in het AREI zijn opgenomen en die een invloed hebben op het welzijn van de werknemers bij manipulaties aan elektrische installaties.

De Hoge Raad vindt het aangewezen dat de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (FOD WASO), via de kanalen die haar het meest geschikt lijken, de werkgevers maar in het bijzonder de KMO's toelichting zou geven rond risicoanalyse, opleiding en documentatie van elektrische risico's. Hierbij zou de Demowerkplaats elektriciteit van de FOD WASO een voorname rol kunnen spelen. Wel moet men er zich voor hoeden dat de werkgevers zonder nadenken deze "good practices" overnemen. De werkgever dient immers periodiek zijn risico's te evalueren overeenkomstig het dynamisch risicobeheersysteem.

De Hoge Raad vindt het aangewezen dezelfde terminologie als het AREI te gebruiken om o.a. begripsverwarring te vermijden. Dit neemt niet weg dat de Hoge Raad zijn bekommernis uitdrukt rond bepaalde verouderde terminologie van het AREI dat ook in dit OKB noodgedwongen is gebruikt.

B. Artikelsgewijze standpunten

- Art. 2 gecombineerd met art. 3, §1, 1° en art. 11: Om ieder misverstand te vermijden, vraagt de Hoge Raad om een toelichting te voorzien dat ook installaties in open lucht en in het openbare domein die door werkgevers uitgebaat worden door dit koninklijk besluit gevat worden.
- Art. 8 en bijlage I: Om ieder misverstand te vermijden rond bijlage I, vraagt de Hoge Raad om na te gaan hoe in bijlage I of in art. 8 of in Afdeling III een bijkomende formulering kan gevonden worden die stelt dat alle maatregelen samen genomen op grond van de minimale voorschriften van bijlage I, niet strenger mogen zijn voor oude elektrische installaties dan voor installaties die voldoen aan de bepalingen van het AREI. Dit neemt niet weg dat uit de risicobeoordeling van Afdeling II bijkomende maatregelen kunnen of moeten genomen worden die niet zijn opgenomen in het AREI.
- Art. 13: Om ieder misverstand te vermijden vraagt de Hoge Raad om een tweede lid toe te voegen waarin staat dat enkel een eerste controle van de conformiteit door een keuringsorganisatie slechts dient te gebeuren daar waar nog geen enkele controle werd uitgevoerd. Het gelijkvormigheidsonderzoek waarvan sprake kan uiteraard ook opmerkingen bevatten.
De tekst zou als volgt luiden: "Wanneer de werkgever in het bezit is van het gelijkvormigheidsonderzoek, zoals bedoeld in het eerste lid, dan dient voormelde controle niet meer te worden uitgevoerd."
- Art. 14, §2, lid1: De Hoge Raad vraagt om de vaste vervaldatum van de eerste controle nl. 1 januari 2014 te vervangen door een datum te rekenen vanaf publicatie van het koninklijk besluit. Over de omvang van de datum is er een verdeeld advies (zie verder).

- Art. 16: De Hoge Raad stelt voor om de formulering van het tweede lid te wijzigen als volgt: “Indien de elektrische installatie ondertussen in dienst gehouden wordt, treft de werkgever noodzakelijke maatregelen ter bevordering van de veiligheid van de werknemers.”.
- Art. 21: De Hoge Raad vraagt om voorbeelden uit te werken of een toelichting te voorzien van oordeelkundig gekozen plaatsen met betrekking tot het ophangen van instructies rond de eerste hulp in het bijzonder bij werkzaamheden in open lucht en het openbaar domein (dus niet in gebouwen).
- Art. 23: De Hoge Raad vindt het principe dat de termijnen kunnen verlengd worden door het comité PBW een goed principe. Op deze manier kan de bedrijfsspecifieke context met zijn prioriteiten maximaal uitgewerkt worden.

De Hoge Raad vraagt om de vaste vervaldatum om te voldoen aan de bepalingen van afdelingen II en III, nl. 1 januari 2014 te vervangen door een datum te rekenen vanaf publicatie van het koninklijk besluit. Over de omvang van de datum is er een verdeeld advies (zie verder).

Om aan de bekommernissen van de distributienetwerkbeheerders tegemoet te komen, stelt de Hoge Raad voor om voor de inrichtingen die door de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening bedoeld worden, een bijkomende termijn te voorzien in artikel 23 (boven op de termijn die reeds in lid 2 is voorzien) voor het in overeenstemming te brengen.

De Hoge Raad meent dat deze bijkomende termijn slechts toegestaan mag worden onder de bijkomende voorwaarden die zich voegen bij deze die reeds in het eerste tot het vierde lid van artikel 23 zijn opgenomen.

Deze voorwaarden zouden de volgende zijn:

- de toestemming van het comité over deze extra termijnverschuiving te hebben bekomen;
- ten laatste drie jaar na publicatie van het koninklijk besluit de resultaten van de risico-evaluatie bedoeld in afdeling II aan het comité ter advies te hebben voorgesteld;
- ten laatste vier jaar na publicatie van het koninklijk besluit het gedetailleerde uitvoeringsplan bedoeld in het tweede en het derde lid aan de AD Toezicht op het Welzijn op het Werk te hebben meegedeeld, het advies van het comité inbegrepen; naast de in lid 3 meegedeelde elementen zullen de gebruikte criteria voor het opstellen van dit plan ondermeer het aantal beschikbare werknemers, het werkvolume, de te nemen specifieke preventiemaatregelen bij de uitvoering van deze werkzaamheden, de termijn alvorens de werkzaamheden aan te vangen en de rechtvaardiging van deze termijn bevatten.

Als, om redenen die onder de regelgeving betreffende de bevoegdheid voor de regulering van de elektriciteitsmarkt vallen, de distributienetwerkbeheerders hun plan tot overeenstemming aan andere instellingen moeten onderwerpen of menen dat dit noodzakelijk is, zullen zij in hun kalender tot overeenstemming ermee rekening houden, maar dit moet niet in dit besluit vermeld worden aangezien dit onder de bevoegde overheid inzake welzijn van de werknemers valt.

De sociale partners zijn niet het eens over de duur van deze voorwaardelijke bijkomende termijn (zie verder).

- Bijlage I

De Hoge Raad vraagt om in punt 1 tweede lid naast het woord “risico’s uitschakelen” dat eng zou kunnen worden geïnterpreteerd, ook het woord “beperken” op te nemen dat een ruimere betekenis heeft. De

zin wordt dan als volgt gelezen: “Wanneer het niet mogelijk blijkt om voormelde risico’s uit te schakelen door maatregelen inzake het ontwerp of door collectieve beschermingsmaatregelen of om de risico’s op een ernstig letsel in te perken door het nemen van materiële maatregelen, dient de toegang tot deze installatie uitsluitend te worden voorbehouden aan de werknemers waarvan de bekwaamheid gekenmerkt is door de code BA 4 of BA 5 zoals bepaald in artikel 47 van het AREI.”.

De Hoge Raad vraagt om punt 4.2 als volgt te verduidelijken. “De functionele besturing van machines gebeurt op een veilige wijze.”.

- **Bijlage II**

De Hoge Raad vraagt om punt 4° als volgt aan te passen: “Het verslag van gelijkvormigheidsonderzoek of van het eerste controlebezoek naargelang het geval, het voorlaatste en het laatste controlebezoek van de elektrische installatie.”.

Verdeelde standpunten

A. Wat de algemene principes betreft

De werknemersafgevaardigden stellen een termijn van 3 jaar voor na publicatie in het Belgisch Staatsblad (voor Afdeling II wat concreet de risicoanalyse betreft) met een overschrijding van maximaal 2 jaar voor de uitvoering (Afdeling III) na goedkeuring hiervan in het comité PBW. De principes van de risicoanalyse zijn immers niet nieuw. Het zou geen goed signaal zijn dit opnieuw uit te stellen tot een veel latere datum t.o.v. de data voorzien in het koninklijk besluit van 2 juni 2008.

De werkgeversafgevaardigden stellen een termijn van 5 jaar voor na publicatie in het Belgisch Staatsblad (Afdeling II). Voor de uitvoering van de maatregelen (Afdeling III) stellen ze dat de termijn met maximaal 2 jaar kan verlengd worden mits opstellen van een gedetailleerd uitvoeringsplan op advies van de bevoegde preventieadviseur en het CPBW (dit is huidige formulering). Voor de installaties die vallen onder de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening wordt een redelijke termijn gevraagd. Wel benadrukken ze ook dat dit niet wil zeggen dat iedere werkgever zal wachten tot of gebruik zal maken van deze maximale overgangstermijnen. Bovendien zijn oude elektrische installaties niet noodzakelijk de gevaarlijkste.

B. Artikelsgewijze standpunten

- Art. 14 §1, lid 2: De werkgeversafgevaardigden vragen de tekst als volgt te wijzigen: “De in het eerste lid bedoelde controles zijn niet van toepassing op:
1° de installaties van openbare elektriciteitsdistributie- of transportnetten en voor openbare verlichting, beheerd door de distributienetwerkbeheerders met uitzondering van de hoogspanningscabines (> 1000 V).”.

De werknemersafgevaardigden vragen het behoud van de tekst van het ontwerp van koninklijk besluit.

- Art. 14 § 2, lid 1 : De Raad vraagt om de vaste vervaldatum te vervangen door een datum te rekenen vanaf publicatie van het besluit.

De werkgeversafgevaardigden vragen een termijn van 5 jaar omdat de bepalingen van het koninklijk besluit van 2 juni 2008 betreffende de minimale voorschriften inzake veiligheid van bepaalde oude elektrische installaties op arbeidsplaatsen nog volop in uitvoering zijn. De werkgevers hebben immers tot juni 2013 om de bepalingen van dat koninklijk besluit uit te voeren.

De werknemersafgevaardigden vragen een termijn van 3 jaar.

- Art. 23: De sociale partners zijn het niet eens over de duur van de voorwaardelijke bijkomende termijn voor het in overeenstemming te brengen van installaties bedoeld in de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening.

De werknemersafgevaardigden stellen een termijn van 2 jaar voor bovenop de termijn die reeds in het tweede lid is voorzien.

De werkgeversafgevaardigden vragen een redelijke termijn bovenop die termijn.

- Bijlage II

In punt 6° a. is er sprake van een lijst van werknemers met de bekwaamheid per domein of activiteit.

De werkgeversafgevaardigden menen dat in een aantal sectoren of toepassingen deze manier van werken nl. per installatie een namenlijst, niet aangewezen is. Inderdaad het in iedere hoogspanningscabine ter beschikking hebben van een lijst en het periodiek bijwerken, aan iedere pyloon of iedere publieke verlichtingspaal langs de straat en autoweg een lijst hangen met betrokken werknemers is niet alleen nutteloos, totaal onbeheersbaar om reden van aantal installaties, maar veroorzaakt ook nieuwe risico's.

Bij deze sectoren of toepassing is een omgekeerde benadering gewenst nl. naamlijsten van toegelaten handelingen of installaties. Deze manier van werken heeft volgens de werkgeversafgevaardigden voor deze sectoren of toepassingen een evenwaardig veiligheidsniveau. Aan punt 6° wordt volgende tekst toegevoegd: "De lijst van de werknemers per installatie of de lijst van installaties met de bekwaamheden van de werknemers worden als gelijkwaardig beschouwd."

De werknemersafgevaardigden menen dat de reden van het dossier dat de werkgever moet opstellen omtrent zijn elektrische installatie, informatie te verschaffen is aan de personen die interventies uitvoeren op deze installatie. Rekening houdend met dit objectief, is het niet noodzakelijk zo dat er een gelijkwaardigheid is tussen een lijst van werknemers per installatie en de lijst van installaties met kwalificaties van de werknemers. Het is wel degelijk nodig om alle nuttige informatie ter beschikking te hebben voor het uitvoeren van om het even welke interventie daar waar een elektrische installatie zich bevindt. Het is dus niet voldoende om een lijst van installaties te hebben waarin de naam van de deskundige werknemers en hun competentiedomeinen zijn opgenomen. Het is nodig om een volledige documentatie te hebben die is gevoegd bij elke elektrische installatie, zodat iedere interventie aan deze installatie in alle veiligheid kan gebeuren zowel voor werknemers van de werkgever die verantwoordelijk is voor de elektrische installatie als werknemers van een derde (onderaannemer) die voor rekening van de werkgever die verantwoordelijk is voor de elektrische installatie, een interventie uitvoeren.

III. BESLISSING

Het advies aan Mevrouw de Minister van Werk bezorgen.